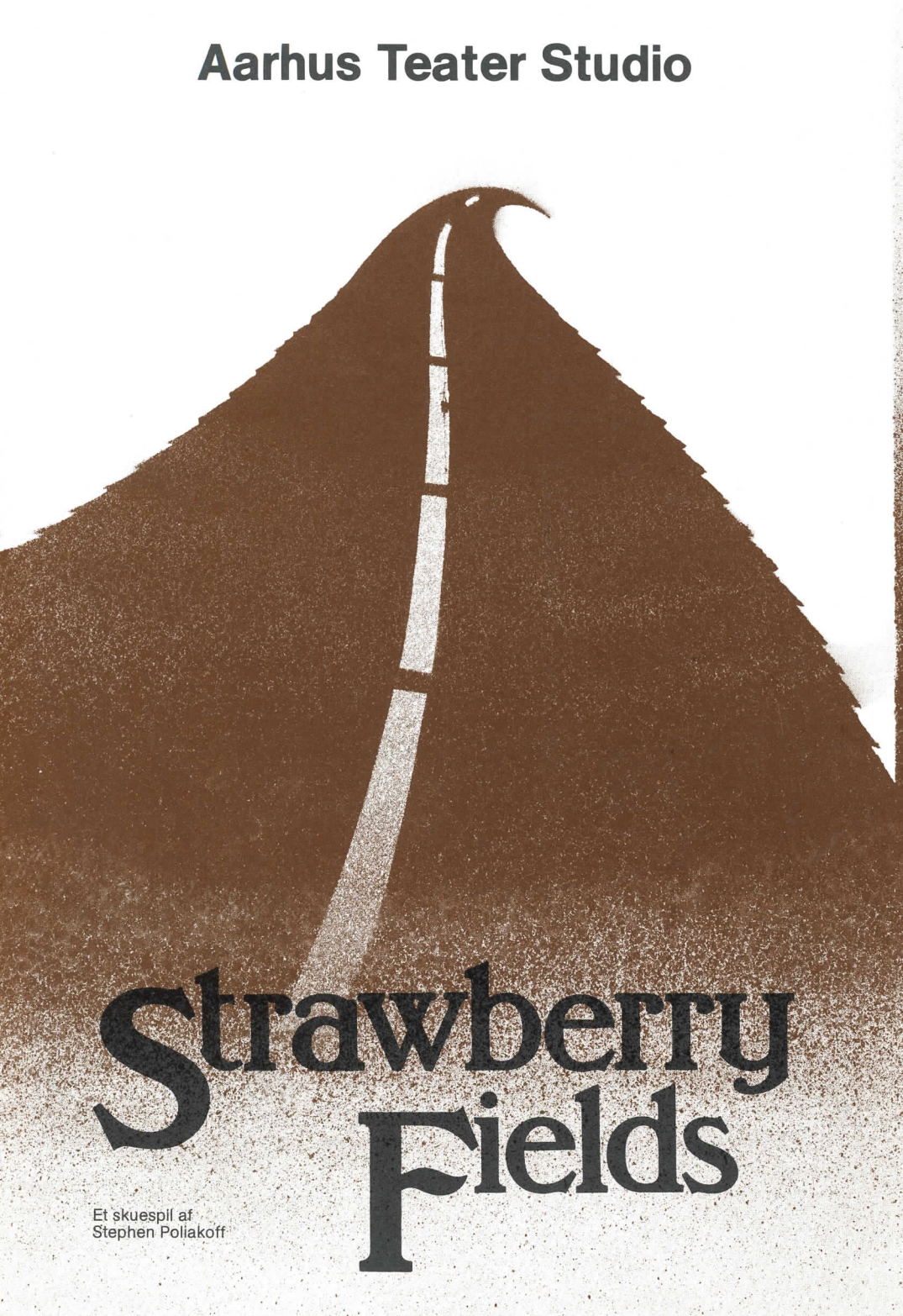

Aarhus Teater Studio

Strawberry Fields

Et skuespil af
Stephen Poliakoff

OM FASCISME

Ligusterfascisme, konsfascisme, den lille fascisme – vi siger det i flæng. Hvad mener vi med det? Hvad dækker skældsordene over? Fascismen opstod ikke i Italien i 1920'erne, kulminerede ikke i Hitlers Tyskland og forsvandt ikke med sammenbruddet i 1945. Den er udtryk for tendenser, der er dybt forankrede i os, normer og vurderinger, som til stadighed er levende i os og omkring os. Det centrale i fascismen som ideologi er blevet karakteriseret ved foragten for svaghed og læren om, at den stærke skal herske over den svage – og at den svage er foragtelig, fordi hun/han lader sig beherske.

Vi beundrer den, der slår sig op, og vi ser ned på den, der taber. Vi skaber og opretholder en verden, hvor supermagter under dække af moral og idealisme dominerer andre efter forgodtbefindende. Men vi tror os fri for fascisme, for vi føler afsky for de fascistiske metoder, for nazitidens grusomheder. Vi glemmer, at de var slutresultater af en livsholdning, der havde som mål at værne om staten og ejendomsretten og den hvide race, at bekæmpe de såkaldt »mindreværdige« og beskytte de såkaldt »sunde og livskraftige«.

Man skal ikke overvurdere betydningen af den enkelte flue, sagde Hitler. Det afgørende er, at flueracen fortsætter med at eksistere. Fascismens menneskeforagt kan vi godt enes om at lægge afstand til. Den amerikanske fremtidsforsker *Herman Kahn* skrev i 70'erne en bog om følgerne af en eventuel atomkrig mod USA (det var før neutronbomben, der skåner vores materielle goder og kun udrydder mennesker og dyr). Han blev angrebet for ufølsomhed, fordi han kalkulerede så nøjternt med menneskeliv. Han diskuterede ganske koldt, hvor mange millioner døde (amerikanere) man kunne kalde en rimelig pris for bevarelsen af USA

og hævdede bl.a., at ved udarbejdelse af fornuftige civile forsvarsplaner kunne man begrænse virkningerne af en atomkrig betragteligt. I stedet for 160 millioner døde kunne man nøjes med 80, og det ville så ikke tage 100 år at genopbygge Amerika, men kun 50. En indlysende besparelse.

Selvfølgelig må vi spørge os selv, hvad det er for en moral, der ligger bag sådan en beregning. Hvad er det for politiske idealer, som skulle være halvdelen af USA's befolkning (og et ukendt antal fjenders) liv værd? Men det er uretfærdigt at beskyldte Kahn for ufølsomhed. Han er bare nøgtern m.h.t. værdien af den vestlige verdens politiske idealer.

Hvordan ser en moderne fascisme ud? Nordmanden *Harald Ofstad* har i sin væsentlige bog om den nazistiske ideologi beskrevet en kold, forstandsbetonet, datastyret IBM-form for fascisme. En fremtidig magtelite vil være temmelig uafhængig af den såkaldte jævne mands indsats og beredskab – subsidiært begejstring eller modstand. Politik – og krige – vil blive ført fra kontrollårne via datamaskiner betjent af udvalgte og loyale grupper.

Hvad borgerne føler og tænker er uden større betydning. De kan få lov til at have deres subkultur og gruppesex og hvad der ellers kan være af afvigelser, for magthaverne udøver deres arbejde ved hjælp af udvalgte eksperter i en fremtid af iskold teknologi. Højtekniklet elektronik sikrer med politiets hjælp den fornødne overvågning og forhindrer alvorlig sabotage. Systemkritik og lidt ufarlig sabotage får lov at passere sammen med demonstrationer. Magteliten kan derved lancere sig selv som forkæmper for et frit demokrati.

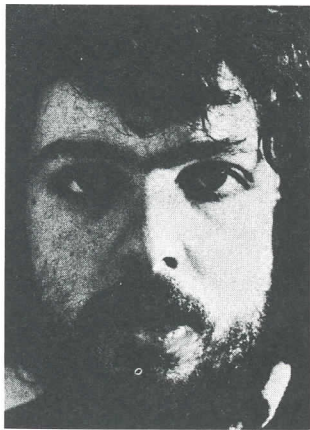
I en endnu koldere version af fremtidens fascisme vil elektronik

overvågning ikke længere være nødvendig, for alt er under kontrol på forhånd takket være kemisk og genetisk styring.

Vi skal nok ikke vente os et større gensyn med fascismen i dens historiske dragt med skrårer og sorte støvler og hele det højroastede apparat af vulgær nationalistisk patos og småborgerlig heltedyrkelse. Fremtidens fascisme skal nok vide at holde tand for tunge og forvirre os ved hjælp af demokratisk forklædning.

Frederik Dessau

»Strawberry Fields« havde urpremiere på Englands nye National Theatres mindste scene, Cottesloe Theatre, 5. april 1977. I Danmark har hidtil kun været spillet Poliakoffs skuespil »Hitting Town«, der under titlen »Nu har I chancen« opførtes først på Cafe-teatret i august 76, og senere, med samme instruktør, Emmet Feigenberg, og delvis samme rollebesætning, i Radioteatret.

Stephen Poliakoff

Interview med forfatteren

Den kendte engelske teaterskribent Ossia Trilling har for Aarhus Teater mødt den 26 årige Stephen Poliakoff i London.

Ossia Trilling er i den følgende gengivelse af samtalen betegnet T og Poliakoff P.

T.: Hvornår og hvor er De født?
P.: I London, den 1. december 1952.

T.: Hvorfor har De et russisk efternavn?

P.: Min far er russer – min mor engländerinde.

T.: De skrev allerede skuespil, mens De gik i skole. Hvorfor?

P.: Jeg begyndte allerede at skrive som barn – historier for familien, og da jeg blev ældre, konstaterede jeg, at de fleste af dem blev til dialoger og ikke til fortællende prosa. Jeg begyndte at skrive stykker, som mine skolekammerater på Westminster School kunne opføre, og et af dem kom i handelen, selv om det ikke var noget professionelt arbejde. Det satte mig i gang med at skrive, mens jeg endnu gik i skole. Det første stykke, der blev opført af professionelle skuespillere, var en enakter af tre timers varighed med titlen A DAY WITH MY SISTER, som jeg skrev i min skoletid, men som havde verdenspremiere på Traverse Theatre i Edinburgh, som har specialiseret sig i opførelser af nye forfatters stykker.

T.: Og London?

P.: I det følgende år, da jeg var fyldt nitten, opførtes en enkelt gang A PRETTY BOY på den såkaldte »søndagften – forsøgsscene på Royal Court Theatre.

T.: Og så?

P.: Jeg kom på universitetet i Cambridge, hvor jeg skrev to stykker, som senere blev opført professionelt, men til studenterscenen skrev jeg et antal kortere stykker. Et af stykkerne fra denne periode blev ligeledes opført på Royal Court Theatre, mens jeg endnu opholdt mig på Cambridge.

T.: De forlod universitetet uden at have afsluttet Deres studium. Hvorfor?

P.: Jeg syntes, at stedet var trist, utiltalende og uinspirerende. Min studentergeneration fra 1970'erne reagerede mod de glade 60'erne, og der fandtes hos mine venner og mig selv en stærk følelse af usikkerhed m.h.t. spørgsmålet om, hvorfor vi egentlig opholdt os dér. Man regnede med, at jeg læste historie, men forelæsningerne forekom os meget utilfredsstillende, så vi spurgte os selv, hvad mening der var i at beskæftige sig med ting, som vi havde lært meget bedre i skolen. Derfor rejste jeg.

T.: I protest?

P.: Det var ikke nogen stor, heroisk protest. Man opmuntrede mig til at fortsætte – jeg blev ikke bortvist, men jeg kom til det resultat, at jeg måtte handle således.

T.: Har De fortrudt det?

P.: Aldrig nogensinde.

T.: Hvad ville De så give Dem til? Blive »heltids-forfatter«?

P.: To af mine stykker blev accepteret til opførelse, mens jeg endnu var student, og det økonomiske udbytte opmuntrede mig til at fortsætte med at skrive. Jeg tjente også penge ved »manuskriptlæsning« for direktøren af Hampstead Theatre, hvor et af mine stykker senere blev opført. Men det er noget, jeg aldrig vil gøre igen, fordi det forekommer mig uretfærdigt at skulle være dommer over andre skribenters arbejde – men jeg fik dengang virkeligt læst et stort antal stykker.

T.: Hvad interesserer Dem som forfatter?

P.: Det er et meget vanskeligt spørgsmål at svare på.

T.: Kan jeg formulere det således? Deres første stykker handlede om unge mennesker og deres personlige problemer.

P.: Ikke alle mine stykker, skønt nogle af dem beskæftiger sig – for at

udtrykke det banalt – med spørgsmålet om, hvordan det føles at være ung og leve i dag. Et af mine stykker CLEVER SOLDIERS, opført på Hampstead Theatre, handler om Oxford og Den første Verdenskrig. Men det kom som en reaktion efter at jeg var begyndt at skrive noget som jeg – i mangel på et bedre navn – vil kalde »by-stykker«.

T.: CLEVER SOLDIERS havde et politisk indhold i modsætning til de andre stykker.

P.: Det er ikke helt rigtigt. På en måde er alle mine stykker politiske, men det var naturligvis oplagt politisk, ligesom STRAWBERRY FIELDS er oplagt politisk. Der udkrystalliserer sig altid tre grundmotiver i mine stykker. Det ene angår vor tids mangel på tro – og hvad det kan føre til. Det andet omhandler mediernes og populær-kulturens verden. Det tredje grundmotiv er familien og forholdet mellem slægtninge.

T.: HITTING TOWN, som opførtes i London i 1975, og som er det første og – indtil videre – det eneste stykke, der er blevet opført i Danmark (København), er et eksempel på det tredje grundmotiv.

P.: Ja, dette og mit nyeste stykke, som får premiere i september på Warehouse, det kgl. Shakespeare-selskabs lille scene i London.

T.: HITTING TOWN havde blodskam som tema.

P.: Ja, og det nye stykke, SHOUT ACROSS THE RIVER, handler om en mor og datter. Gennemsnitligt er der ikke mange kvinderoller i mine stykker med undtagelse af mit TV-stykke STRONGER THAN THE SUN, som handler om en kvindelig videnskabsmand, som stjæler noget Plutonium fra sit forsøgscenter i protest mod den truende forurening. Stykket blev også vist i svensk TV, og nogle danske seere har sikkert også set det. Men nu er jeg begyndt at lægge større vægt på kvinderollerne i mine stykker.

T.: Hvad handler STRAWBERRY FIELDS om? Er det et stykke om fascismen?

P.: Det handler ganske oplagt mere om de unges politiske højredrejning end om de ældre, der husker de mørke år, og som er desillusonerede m.h.t. deres forhåbninger. Det er stykkets hovedemne. Det er ikke noget panoramastykke om fascismen. Det prøver kun at ramme et centralt punkt i tiden. Det påstår ikke, at der er tale om en massiv politisk højredrejning, men det er en tendens i tiden, der ikke må ignoreres. De to hovedpersoner i mit stykke anser sig selv – skønt vildledte – for at være uhyre betydningsfulde personligheder. Jeg undersøger dog ikke direkte fascismens genopblussen i vort samfundssystem eller neo-fascismens fremgang. Stykket skildrer den magnetisme, som – ejendommeligt nok – tiltrækker folk, der burde vide bedre.

T.: Hvordan kommer den omstændighed, at Deres familie er jøder ind i billedet?

P.: Jeg nedstammer ikke fra en ortodoks – jødisk familie, og ingen af mine slægtninge blev direkte ramt af jødeforfølgelserne, men mennesker af min generation synes, at det er vanskeligt at blive enige om noget, der skete, før de blev født. Men jeg er opmærksom på visse folks stædige tro på »noget stærkt og ukompliceret«, uagtet hvad historien fortæller dem om det, der skete over hele Europa under krigen. Det forekommer mig forfærdende, at nogle mennesker stadigvæk føler sig tiltrukket af det mørkeste kapitel i menneskehedens historie, selv om den yngre generation i skolen og gennem TV får oplysning om de rædsler, der fandt sted, – eller også om den hjælp, gode mennesker ydede ofrene, som f.eks. i Danmark.

T.: Hvad kan De fortælle os om Deres nye stykke?

P.: SHOUT ACROSS THE RIVER fortsætter med nogle ideer fra HITTING TOWN. Det handler om et stærkt og usædvanligt familieforhold inden for et tidsrum af nogle få dage, noget, som i dag op-

STRAWBERRY FIELDS

Let me take you down 'cause I'm going to Strawberry Fields
Nothing is real and nothing to get hung about
Strawberry Fields forever

Living is easy with eyes closed
Misunderstanding all you see
It's getting hard to be someone, but it all works out
It doesn't matter much to me
Let me take etc.

Noone I think is in my tree
I mean it must be high or low
That is you cannot you know tune in, but it's all right
That is I think it's not too bad.
Let me take etc.

Always know sometimes think it's me
But you know I know and it's a dream
I think I know thee, ah yes but it's all wrong
That is I think I disagree
Let me take etc.

(John Lennon/Paul McCartney (Beatles), 1967.

står som et resultat af forholdene i de seneste 10 år eller deromkring. Det er et miniature-stykke – bevidst skrevet som miniature-stykke.

T.: Deres CITY SUGAR blev for nylig vist i TV – og miljøet flyttet fra England til Skotland. Hvorfor det?
P.: Det skiftede overalt, hvor det opførtes i England, til den lokale dialekt. Dette TV-stykke bearbejdedes af skotsk TV, så det ganske naturligt spillede på skotsk folkeligt blandt skotter. Det handler om en disc-jockey, der styrer en by – og noget sådant kunne hænde for en hvilken som helst by verden over. Jeg skriver ikke naturalistiske stykker, og mine dialoger er ligeledes

stiliserede. Man kunne kalde det »spændt naturalisme«.

T.: Det gælder for STRAWBERRY FIELDS, ikke sandt?

P.: Netop. Og for det nye stykke for Warehouse og et andet, som jeg skrev tidligere under titlen SUMMER NOISES, og som vil få verdenspremiere på Royal Court Theatre i forår 1979. Det er et meget større stykke, i virkeligheden det største stykke, jeg nogen sinde har skrevet, så SHOUT ACROSS THE RIVER blev et modstykke til det.

T.: Stephen Poliakoff, mange tak for samtalen.

Dansk oversættelse: B. Lorenzen

STRAWBERRY FIELDS

Skuespil af Stephen Poliakoff

Oversættelse: Emmet Feigenberg

Isccenesættelse: Asger Bonfils

Scenograf: Ivan Mogensen

Slagsmålscoreografi: Per Møller Nielsen

Charlotte *BENTE ESKESEN*
Kevin *HOTHER BØNDORFF*
Nick *FLEMMING SØRENSEN*
Mrs. Roberts *TOVE WISBORG*
Taylor *JØRN HOLSTEIN*
Rengøringsdamen *LONE RODE*
Drengen *JENS ARENTZEN*

Stykket foregår i vore dage i England – forskellige steder op
ad en motorvej

Een pause

Spilletid: ca. 2 timer og 20 minutter

Instruktørassistent:
Birgitte Livbjerg
Regi: Jens Jørn Spottag – Eva Dahl
Suffli: Ingeborg Jensen
Belysning: Orla Pind

Sceneteknik: Kai Johansen
Malersal ved Jens-Anker Olsen
Skræddersal ved Hanne Gissel
Teaterfrisør: Joan Gylling
Belysningsmester: Niels Emil
Larsen
Tonemester: Jens Ravn
Teaterrekvisitør: Frode Sørensen –
Viggo Jensen
Produktionsleder: Jørn Walsøe

Aarhus Teater, Studio
sæson 1978/79
Skandinavien premiere:
1. september 1978

Teaterchef: Henrik Bering Lüsberg
Teatersekretær: Jacob Kielland

Teaterforlag:
Feigenbergs dramatiske Agentur

Programredaktion: Bent Frandsen
Plakat og programfor side:
Ivan Mogensen

Kannike Tryk · Århus

STUDIO FYLDER 10 år

STUDIO-scenens repertoire siden starten i 1968:

Studio fylder »rundt«. 21. september 1968 åbnedes Studio med premieren på Peter Weiss »Sangen om fugleskræmslet«, iscenesat af Peter Eszterhas og i øvrigt med dekoration af Ivan Mogensen, der gennem årene har stået for en lang række scenografiske løsninger i det fleksible Studio-rum (bl. a. »Dødens Triumf«, »Tribadernes nat« og »Komedie i Grænselandet«) og som også er scenograf på 10-års forestillingen, »Strawberry Fields«.

Studio er indrettet i en tidligere magasinkælder, og blev »fundet« efter flere års søgen, i og uden for teaterbygningen, efter et egnet rum til mere intim og eksperimenterende dramatik.

I de forløbne 10 år har der været produceret i alt 36 forskellige forestillinger her, og publikumsopbygningerne har varieret fra forestilling til forestilling.

Tilskuerantallet har vekslet fra 80 til 140, alt efter dekorationernes størrelse og placering.

1. SANGEN OM FUGLESKRÆMSLET. Peter Weiss. Danmarkspremiere 21/9 68.
2. MORDERNES NAT. José Triana. Danmarkspremiere 12/2 69.
3. MEDEA FRA MBONGO. Willy Kyrklund. Danmarkspremiere 20/9 69
4. JEG VIL IKKE DØ SOM IDIOT. Wolinski, Claude Confortés, Evariste. Danmarkspremiere 13/12 69.
5. HØJT SPIL MED TÆNDSTIKKER. Bendrik/Bergquist. Danmarkspremiere 4/3 70.
6. NATTEN OG DUKKERNE. Fernando Arrabal. 18/9 70.
7. NU GÅR DEN PÅ DAGMAR. Leif Petersen. Ur-premiere 13/11 70 (opført 66 gange + en gang på turné).
8. PALACH. Burns/Marowitz. Danmarkspremiere 7/9 71.
9. SOS. Pædagogen. James Saunders. Det sete afhænger ... Tom Stoppard. Danmarkspremiere 8/1 72.
10. KALKUNEN. Mrozek. Danmarkspremiere 14/3 72.
11. UDEN HOVED OG HALE. Ludvig Holberg. 12/9 72
12. HAMLET COLLAGE. Shakespeare/Marowitz. Danmarkspremiere 28/10 72.
13. OM SYV PIGER. Erik Torstenson. 14/3 73.
14. DRA-DRA. Wolf Biermann. Danmarkspremiere 6/9 73.
15. SKORPIONEN. Jørgen Ljungdahl. Ur-premiere 26/10 73.
16. FRELST. Edward Bond. 18/1 74.
17. SERBSKIJ-INSTITUTTET. Jess Ørnsbo. Ur-premiere 14/3 74.
18. LYSISTRATE eller kvindernes Oprør. Aristofanes. 20/5 74. (Gæstespil af Skuespillerskolen.)
19. PANIK FØR LUKKETID. Leif Petersen. Ur-premiere 6/9 74.
20. FORESTILLINGEN OM KÆRLIGHED. Garpe/Osten. Danmarkspremiere 16/10 74.
21. DØDENS TRIUMF. Eugene Ionesco. Skandinavianspremiere 25/1 75.
22. DE FORTABTE SPILLEMÆND. William Heinesen/Caspar Koch. Ur-premiere 10/5 75.
23. SHAKESPEARE OG KÆRLIGHEDEN. Shakespeare-collage. 26/5 75. (Gæstespil af Skuespillerskolen.)
24. MILITÆRT OMRÅDE. Howard Brenton. Ur-premiere 11/9 75.
25. TIL KAMP MOD DØDBIDERIET. Reich/Larsen. 11/11 75.
26. IONESCO-aften. DEN SKALDEDE SANGERINDE. JACQUES ELLER UNDERKASTELSEN. Eugene Ionesco. 30/1 76.
27. HUGO PÅ BJERGET. Adam Oehlenschläger. 22/4 76.
28. BAROKDISKOTEKET. Collage af Molière-tekster. 22/5 76. (Gæstespil af Skuespillerskolen.)
29. DEN POLITISKE GLASPUSTER. Carl Sternheim. Danmarkspremiere 3/9 76.
30. TRIBADERNES NAT. P. O. Enquist. 6/11 76.
31. I DANMARK HAR JEG ROD. Gruppen. Ur-premiere 4/3 77.
32. STRUENSEE VAR HER. Sven Holm. 12/5 77.
33. DEN GUDDOMMELIGE HVERDAG. Leif Petersen. Ur-premiere 3/9 77.
34. KOMEDIE I GRÆNSELANDET. Sten Kaalø. 12/11 77.
35. HUNDENE I CASABLANCA. Christer Kihlmann. Danmarkspremiere 14/1 78.
36. JØSSES PIGER... befielsen er nær. Garpe/Osten. 15/4 78.

Desuden har der været gennemført en række gæstespil af fremmede ensembler på Studio. Bl. a. af Odin Teatret, Fiol-Teatret, NB-teatret, John Bull Puncture Repair Kit m.fl.